PATVIRTINTA
Utenos šeimos ir vaiko gerovės centro
direktoriaus 2021 m. spalio 21 d.
įsakymu Nr. 1-118

UTENOS ŠEIMOS IR VAIKO GEROVĖS CENTRO PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO KONCEPCIJA

I.SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Utenos šeimos ir vaiko gerovės centro (toliau – Centras) socialinių paslaugų gavėjų įgalinimo koncepcija (toliau - Koncepcija) parengta siekiant teikti kokybiškas bendruomeninių vaikų globos namų ir globos centro paslaugas asmeniui (šeimai).
2. Koncepcijos paskirtis – nustatyti/apibrėžti taikomas priemones, teikiant bendruomeninių vaikų globos namų ir globos centro paslaugas asmeniui (šeimai) bei formuojant galios santykius: įsitraukimą, dalyvavimą, sąmoningumą ir autonomiją. Ji skirta visoms interesų grupėms: paslaugų gavėjams, darbuotojams, asmenims, šeimoms, globėjams, globojamiems vaikams, bendruomenei ir visuomenei spręsti tarpusavio santykių ir socialines problemas, gerinti gyvenimo kokybę ir stiprinti solidarumą bei socialinį teisingumą.
3. Koncepcijoje vartojamos sąvokos:
3.1. įgalinimas – besitęsiantis kokybiško socialinio darbo procesas, kuriuo siekiama suteikti asmeniui savarankiškumą ir ugdyti gebėjimą laisvai priimti sprendimus ir prisiimti atsakomybę;
3.2. asmuo (šeima) – aktyvus veikėjas, kuris ne tik gauna socialines paslaugas, bet ir aktyviai dalyvauja kuriant pagalbos procesą ir kokybės užtikrinimą;
3.3. kokybės užtikrinimas – procesas, užtikrinantis visų suinteresuotų pusių poreikius, stebintis ir tobulinantis savo veiklą.
3.4. kitos sąvokos – atitinka Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, socialinių paslaugų kataloge ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose socialinį darbą, apibrėžtas sąvokas.

II. SKYRIUS
ĮGALINIMO LYGMENYS

4. Centro paslaugų gavėjų įgalinimas vyksta individualiame, grupiniame ir bendruomeniniame lygmenyse.
5. **Individualus lygmuo** – nuolatinis individualus socialinių paslaugų srities darbuotojų darbas su asmeniu (šeima).
6. **Grupinis lygmuo** – socialinio darbuotojo pagalba steigiant pagalbos sau grupes (pagalbos sau grupė – tai savanoriškas susivienijimas neprofesionalų, kurie turi bendrų poreikių ir problemų, nuolat susitinka, kad padėtų vieni kitiems ir apsikeistų/pasidalintų informacija, reikalinga sprendžiant problemas) ar/ir tarpininkavimas į jas siunčiant/nukreipiant socialinių paslaugų gavėjus. Socialinių paslaugų gavėjų palaikymas savipagalbos grupėse ir jų gebėjimų stiprinimas.
7. **Bendruomeninis lygmuo** – socialinio darbuotojo motyvavimas laisvam paslaugų gavėjų funkcionavimui bendruomenėje: dalyvavimas renginiuose, žmogaus teisių įgyvendinimas, pilietinių teisių įgyvendinimas.

III. SKYRIUS
ĮGALINIMO BŪDAI IR ĮGALINIMO KRITERIJAI

8. **Įgalinančios aplinkos sukūrimas**. Centre siekiama paslaugų gavėjams užtikrinti įgalinančios aplinkos sukūrimą, įgalinimo procesų vykdymą ir įgalinimo priemonių taikymą. Rūpinantis paslaugų gavėjų įgalinančios aplinkos kūrimu, svarbu ne tik fizinės aplinkos pritaikymas ir prieinamumas, bet ir tinkamos informacinės bei psichologinės – socialinės aplinkos užtikrinimas. Psichologinės – socialinės aplinkos įgalinantį poveikį apsprendžia darbuotojų požiūris paslaugų gavėjų atžvilgiu ir elgesys su jais.
9. Paslaugų gavėjai, teikiant paslaugas Centre bei paslaugų gavėjų namuose yra:
9.1. supažindinami su vidaus tvarkos taisyklėmis;
9.2. supažindinami su paslaugų gavėjų teisėmis ir pareigomis;
9.3. supažindinami su teikiamų paslaugų įvairove;
9.4. supažindinami su socialinių paslaugų pasirinkimo galimybėmis.
10. Kitas svarbus žingsnis – tikslingas darbuotojų įgalinantis elgesys kuriant santykį su paslaugų gavėju, kai naudojami šie **įgalinimo būdai**:
10.1. prasmingumo didinimas (paslaugų gavėjų tikėjimas tuo, ką jie daro);
10.2. įtraukimas į sprendimų priėmimą (paslaugų gavėjų suvokimas, kad jie gali priimti sprendimus savo aplinkoje, kad gali daryti įtaką sprendimams);
10.3. pasitikėjimas (paslaugų gavėjų tikėjimas, kad gali įveikti sunkumus ir pasiekti reikiamų rezultatų);
10.4. autonomijos suteikimas (paslaugų gavėjų suvokimas, kad jie gali savarankiškai priimti sprendimus, nusistatyti asmeninius tikslus ir pasirinkti, kaip jų sieks).
11. **Centro paslaugų gavėjų įgalinimą rodantys požymiai**:
11.1. Motyvacija,
11.2. Norėjimas keistis pačiam,
11.3. Norėjimas keisti situaciją,
11.4. Įsitraukimas,
11.5. Gebėjimas išsakyti savo poreikius, siekius, nuomonę,
11.6. Gebėjimas veikti,
11.7. Turimų įgūdžių palaikymas (darbas kartu),
11.8. Gebėjimas spręsti,
11.9. Gebėjimas priimti sprendimus,
11.10. Pasitikėjimas savimi.
12. **Orientacija į asmenį**. Paslaugų gavėjai:
12.1. skatinami dalyvauti įstaigos veikloje (planavime, pasiūlymų teikime, vertinime);
12.2. savarankiškai priima sprendimus su kuo jie pageidauja gyventi, kaip išdėstyti baldus kambaryje, kokiais drabužiais rengtis, kokias paslaugas pageidauja gauti;
12.3. taip pat paslaugų gavėjai savo laisvalaikį, užimtumo veiklas, suteiktas paslaugas, savo pasirinkimus savarankiškai ar su socialinio darbuotojo pagalba užfiksuoja ISGP ar IPP;
12.4. bet kuriuo metu paslaugų gavėjai gali keisti užimtumo veiklas, padaryti pertrauką, nelankyti užsiėmimų, atsisakyti paslaugų.
13. **Atsakomybė:**
13.1. darbuotojai supažindina paslaugų gavėjus su vidaus tvarkos taisyklėmis, paslaugų gavėjų teisėmis, pareigomis bei kitais įstaigos vidaus dokumentais;
13.2. darbuotojai paslaugų gavėjus motyvuoja, skatina pagirdami už jų pastangas, atsakomybės prisiėmimui;

13.3. paslaugų gavėjai pagal savo galimybes prižiūri tvarką savo kambaryje/namuose, tvarko Centro aplinką (gyvenantys BVGN);
13.4. paslaugų gavėjai aktyviai vykdo darbuotojų rekomendacijas, patys imasi atsakomybes įgyvendindami užduotis.
14. **Dalyvavimas:**
14.1. Centro paslaugų gavėjai apibrėžia savo poreikius, siekius. Paslaugų gavėjai pradeda įsitraukti į Centro siūlomas veiklas, suranda naujų draugų, pradeda suprasti, kad Centre turi ateitį, auga jų pasitikėjimas savimi;
14.2.Užimtumas, paslaugos organizuojamos atsižvelgiant į paslaugų gavėjų poreikius, interesus, gebėjimus, sveikatos būklę;
14.3. Paslaugų gavėjai turi teisę reikšti savo nuomonę, dalyvauti ar atsisakyti dalyvauti veiklose, turi teisę atsisakyti paslaugų;
14.4. Centro paslaugų gavėjai skatinami darbuotojų dalyvauti bendruomeninėje veikloje, vykti į įvairius renginius, organizuojamus BVGN ar Globos centre, Utenos savivaldybėje ar už jos ribų.
15. **Sprendimų priėmimas ir pasiūlymų teikimas:**
15.1. Paslaugų gavėjai ir jų atstovai įtraukiami į paslaugų planavimą, teikimą, vertinimo procesus. Taip pat skatinami dalyvauti Centro veikloje (planavime, pasiūlymų teikime).
15.2**.** paslaugų gavėjai ir/ar jų artimieji teikia pasiūlymus susijusius su jų teisėmis ir pareigomis. Pasiūlymus teikia susirinkimų metu, deda į skundų – pasiūlymų anoniminę dėžutę arba socialiniam darbuotojui lankantis pas paslaugų gavėją. Pasiūlymai protokoluojami, vėliau specialistai nagrinėja, ar pasiūlymai įgyvendinti.
15.3. Centro paslaugų gavėjai, gyvenantys BVGN, išreiškia pasiūlymus bei pageidavimus dalyvaudami susirinkimuose, kurie yra protokoluojami. Centro administracijai nagrinėja kaip įvykdyti pasiūlymus ar pageidavimus. Sudaryta galimybė dalyvauti BVGN vaikų tarybos veikloje ir teikti pasiūlymus dėl naujų veiklų, ekskursijų, veiklų ir kt.
16. **Savarankiškumo ir buitinių įgūdžių skatinimas bei lavinimas**.
16.1. paslaugų gavėjai įtraukiami į įvairias veiklas, skatinami, pagal savo galimybes, savarankiškai pasirūpinti savimi;
16.2. siekiant savarankiškumo, paslaugų gavėjai mokomi buities veiklų: tvarkytis savo kambarį ar namų patalpas, gaminti kartu su darbuotojais maistą, skalbti, lyginti, mokesčius mokėti ir kita.
17. Visos veiklos paremtos pagarba kiekvienam žmogui, siekiama pagerinti tarpusavio kontaktą bei supratimą, gyvenimo kokybę bei orų dalyvavimą bendruomenės gyvenime.
18. **Centro paslaugų gavėjų įgalinimo procese yra numatomi tokie įgalinimo kriterijai:**
18.1. Grįžtamasis ryšys (ką aš galiu, koks pokytis manyje) – paslaugos gavėjo apklausa: pokalbis, duomenų apibendrinimas.
18.2. Kokybinis paslaugos gavėjo įgalinimo pokyčio matavimas: **naujai įgytų savarankiškumo ugdymo arba turimų įgūdžių palaikymo fiksavimas pagal atrinktus kriterijus:**
5 balai: įgūdžiai patobulėjo, pagalba nereikalinga;
4 balai: įgūdžiai patobulėjo, reikalingas minimalus darbuotojų priminimas;
3 balai geri įgūdžiai, reikalinga minimali pagalba;
2 balai įgūdžiai geresni, nei buvo, tačiau dažnai reikalinga pagalba ir priežiūra;
1 balas įgūdžiai patobulėjo, tačiau nuolat reikalinga darbuotojų priežiūra.
0 balų įgūdžiai nepakitę, reikalinga pastovi darbuotojų priežiūra

	0 balų įgūdžiai nepakitę, reikalinga pastovi darbuotojų priežiūra	**1 balas**: įgūdžiai patobulėjo, tačiau nuolat reikalinga darbuotojų priežiūra	**2 balai:** įgūdžiai geresni, nei buvo, tačiau dažnai reikalinga pagalba ir priežiūra	**3 balai:** geri įgūdžiai, reikalinga minimali pagalba	**4 balai: įgūdžiai patobulėjo**, reikalingas minimalus darbuotojų priminimas;	**5 balai**: **įgūdžiai patobulėjo,** pagalba nereikalinga	Pastabos, rekomendacijos

Dalyvavimas socialinės atsakomybės veikloje							
Savo teisių žinojimas, gebėjimas jomis naudotis							
Poreikių, svajonių bei norų realizavimas, praplečiant aplinką							
Asmens savarankiškumas probleminėje (.....) srityje							

19. Centro paslaugų gavėjų įgalinimo rezultatai skaičiuojami remiantis savarankiškumo lygio išlaikymu ar pokyčiu pagal lentelėje gautus rezultatus
20. Rezultatai skaičiuojami ir susisteminami du kartus per metus, kiekvienų kalendorinių metų birželio ir gruodžio mėnesiais. Duomenys surenkami užpildant lentelę, susistemina socialiniai darbuotojai. Duomenys renkami iš paslaugų gavėjų, kurie paslaugą gauna ne trumpiau nei 6 mėnesius.
21. Įgalinimo vertinimo rezultatai panaudojami sudarant, peržiūrint ir koreguojant paslaugų gavėjų individualius pagalbos planus.
22. Centro paslaugų gavėjų įgalinimo rezultatai įstaigai:

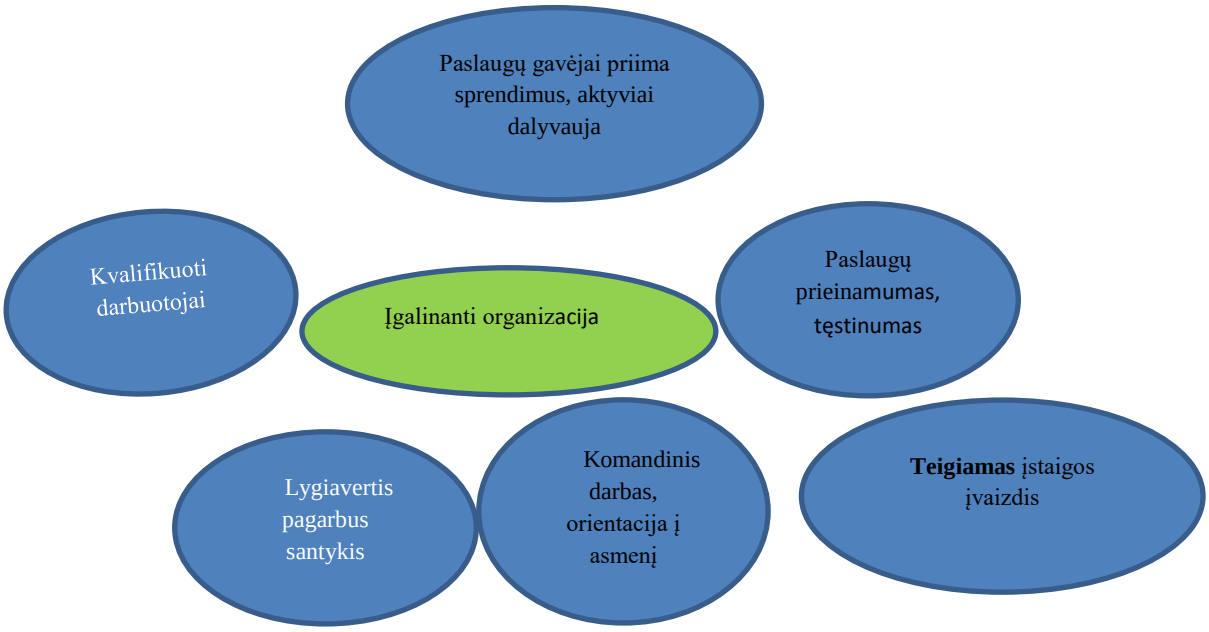

IV. SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Koncepcija naudojama, kaip konceptualus pagrindas ir orientyras Centro socialinių paslaugų teikimo kokybei užtikrinti.
24. Centro socialinių paslaugų srities darbuotojai, socialinio darbuotojo padėjėjai, bendruomenės slaugytoja, psichologas, administracija ir socialinių paslaugų gavėjai bei jų artimieji (globėjai) yra supažindinami su šia Koncepcija.